

٧٧٧

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թօփճու միրիլիվալարընտան սատտէթլու
չիւսնիւ փաշայէ, իւհիւնճիւ :

Պօսնա էյալէթի մէջլիսի քէպիր ազա-
սընտան սատաէթյու Յազըլ փաշայէ, քէզա :

Եւմէնտէ, Եւաճիլ, դալի, Եսի շէյսի, րի-
ֆաթէլու, շէյի, Համուտէ էֆէնտիյէ, պէշիւնճի :

— Մէշահերի եղբայրս Տէրիճանլը աշըրէթի աղամը վէ միւտորի Տէյի Սիւլէյման

Հիւն մեմուրլէր թային օլունմուշ օլտուղուն
տան , օլ հէվալինին քէսպը քէմալը էմնիյէթ
իտէճէյի ճիհէթիյլէ ճիւմլէ թարաֆընտան
միւթէշէքքիւրէն տուայը տէվամ էօմը ու
իգպալ հաղըթը փատիշասի Վթէլպլէթ ու
թէքըար գըլընմըշ տըր :

あ・し・

—Արհիւր Օսմանեան պաշտօնէն թաշտա
էջնաւորնն ժաղար իրթէսի վէ Չարշանպա
կիւնէրի մէջատ ուղուպ, սաթըրլաճաղը իշի
տիլմիշ տիր:

ՄԵՍԵՐ . ՊԻՆ պէտէնին ճանիպի ղարպէ-
սինտէ հէմհուտուտ օլան Հապէշ հաքիմի
պոննտան արտէմ պիլա սէպէպ անսըզըն մէ-
մալքի Մարտիկէյէ թէճալուզ իտիւպ,
խասարաթը քիւլլիկէյէ իճթիսար իթմիշ օլ-
տուղլնտան , վալիի պէտէ տէվլէթլու ֆէ-
խամէթլու Իսմայիլ փաշա հազընթլէրիթա-
րաֆընտան Սուսա փաշա գօմանտասիյլէ
միգտարի փաֆի ասքէր օլ ճանիպէ սէվզ օ-
լունմուշուտու :

Պու տէֆա ալընան խապէրէրէ նէզարէն՝
 միւշարէլէյճ օրայա վասլ օլմաշտան Հապէշ-
 լէր կերու չէքիլիպ, եիճէ կէտիքլէրի մա-
 հալէ տէօնիւպ՝ էսալիշ վէ էմնիյէթը ումու-
 միյէ հասըլ օլմուշ տուր:

Մըրըրտա պաղը վիւքէլա թէպէտսիւլիւ
վուգու պուլուպ, ումուրու խարիճիյէ մէ
մուրու Օիւլֆիգար փաշա տախի սզլ ու
մուշ տուր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԵՌԽԵԱՆ • ԳԻՐՔՈՒՄԱՆ ԵՐԵՔ ՂԱԳԷԹԱՆ
 "ԸՆԱ ՇՈՒ ՎԷՃՅ ԻԼԷ ԵՊԿԱՐԼԵՐ,
 "ԻՆԿԻԼԻԶԷՐ ԿՈՐԲԱՄԱՆ ԻՔԻ ԵԲԼԳԻՆ ԿՑ՝

մետիալար օյնայօրլար : Իտարէյի մահալի-
յէ արթըզ կիտէճէյիզ կիպի հարաքէթ իթ-
մէքտէ իսէտէ, տիկէր թարաֆտան հիւքիւ-
մէթին զազէթասը օլան Լյֆէրֆուր Գօրֆու-
տախի, Լոունանիսթան իլէ պիրլէշմէյի գա-
պուլ իթմէմէք իչինն էհալիյի թէշվիզ իթ-
մէքտէ տիր : Վէ հիւքիւմէթ մէմուրլարը
հ.ր նէգատար սուրէթա Լէտի ատալարը
թէրք իտէճէյիզ կիպի կէօրիւնմէքտէ իսէ-
լէրտէ, գալպտէն տէյիլ տիր :

« Երա գօմիսէր օլան գօլօնէլ Սթօրգ Բար-
լամէնթի գափամայա, վէ գըրզ կիւն զար-
ֆընտա պիր կէնիսինի թէշքիլ իթմէք իչինն
Լօնարատան թալիմաթ ալըշ տըր : Թալի-
մաթը մէզբիւրէնին գալլինճէ, իշպու ատա-
լարն Լոունանա պիրլէշմէսի, եսիսօտ պիր-
լէշմէսի պու կէնի քիւշտօ օլունաճազ Բար-
լամէնթին րէյինէ մախուուս ումուշ :

« Լյէր պու Բարլամէնթ պիրլէշմէք իսթէ-
մէզ իսէ, նէ օլաճազ տէյու հէր քէս պիր
պիրինէ սիւալ իթմէքտէ իսէ տէ, պու տէ-
տիքլէրի ազլէ կաթար լէյ տէյիլտիր, զե-
րա մէմուրլիյէթտէ օլանլէրին Բարլամէնթի
տախիլ օլամայաճազլարը շէյլէ տուրսուն
Բարլամէնթին րիյասէթինէ տախի, Լոունա-
նիլէր իւզլէրինէ օլան հիւնիւ թէվէճճիւհիւ
իլէ ամմէին մալիմիւ օլան Սիւսիւ Տանսօ-
լօ նամ քիմնէ թէսալվուր օլունմագտէ տիր :

« Պիւթիւն տօնանմա, պիր գօրվէթտէն
մատասը, շիմտի Լթինա վէ Գօրինթի լի-
մանլարնտա տըր : Ինկիլիզ ամրալը Լէր-
վէրսթըն, քի պիր սէնէտէն պէրու պուրատա
իգամէթ իթմէքտէ իտի, օ տախի Բիրէյէ
կիթմիշ տիր :

Լոունան գրալը պիրինճի Դօրթ հազրէթ-
լէրի, եօլտա քէնտիսինէ րիֆագաթ իթմէք
իւզլէ, Լթինանն մուվագգաթ իտարեսին-
տէն, Գրանսըզ լիսանըն ֆասիհ սէյլէյիպ
եազան, վէ պիր ազ տախի Ինկիլիզ վէ
Վէմցէ լիսանլարնտան մալիմաթը օլան
կէրէք տաքէրիտէն վէ կէրէք միլքիյէտէն
պիր քիմնէ իսթէմիշ իտի :

Լյէր զազէթասըն գալլինճէ պու քիմ-
սէնին ինթիսապը հազընտա վիւքէլանն
մապէյիինտէ ատմը իմթիզաճ հասըլ օլուպ,
պազըլարը իսթիֆա իթմիշ իսէլէրտէ, նիհա-
յէթ պիր չօզ միւզաքէրաթտէն սօնկրա,
միւսիւ Գալէրթիս նամ քիմնէյէ գարար
վէրմիշլէր տիր :

Գրանսըզ բօլթալը իլէ կէլէն սօնիսապը-
լէրէ նազարէն, գրալը միւշարէլէյհիլէթիւ-
մէք իւզլէ պունտան պիր հաֆթա էվլէլ
Հէլա նամ Լոունան ֆրգաթիյինի թիւլօնա
կիթմէք իւզլէ Բիրէ լիմանընտան հարաքէթ
իթմիշ տիր . վէ իճապ էտէն եօլ մէսսրիֆաթը
իչինն 20,000 տրախմի (83,000 ղշ գատար)
կէօնտէրիլմիշ իտիյի Լթինա զազէթալա-
րնտա եազըլը տըր :

Իհէսթուս . Գազէթալը Լէհին եանիէ հ-
ը իսթիլալն ահվալը խարիճիյէսի իւզլէ-
րինէ պահս իթաիքլէրինտէ, Լյվօփա տէվ-
լէթլէրինտէն մուալէնէթ պուլամայաճազ-
լարընն կէքտիլ պէյան իթմէքտէ իսէլէր տէ,
անն ահվալը տախիլիյէսի, եանի գօրպալա-
րն նէ տէրէճէ իլէրլէմիշ օլտուգլարը պա-
պընտա իմթիզաճ իտմէյիպ, տայիմա պիր
պիրինէ մուղայիր խապէրլէր նէշը իթմէքտէ
տիրլէր :

Լյվօփա զազէթալէրինին գալլինճէ, էհ-
ը իսթիլալ՝ Լէհիսթանն հէր թարաֆըն-
տա ճէսամէթ քէսպ իթմէքտէ տիր, վէ հէր
նէ գատար Լյվօփա տէվլէթլէրինտէն իմտա
պուլմագտան գաթը իւմիտ իթմիշ իսէլէր տէ,
անլէր մէյուս օլմայըլ՝ գըշ իչինն թէտարի-
քեալը ճէսիմէյէ թէշէպպիւս իթմէքտէ
տիրլէր :

Վուգու պուլան մուհարէպէլէրտէ, էյէն
տայիմա զալէպէ իտիւպ Բուսլարը պօզմա-
մըշար իսէ, իիւզ մուհարէպէտէ անճազ պիր
իքի տէֆա կէնիլմիշլէր տիր :

Իտարէյի խաֆիյէ, պիւթիւն Լէհ միւ-
լէթինին վաթանլարընա օլան մուհապպէ-
թի, վէ Լյվօփատա պուլունան գօմիթէլէ-

րին ղայրէթքէշիյի սայեսինտէ քէտի իշի-
նի եիւրիւթմէքտէ, վէ Ռուս բօլիսինին թէտ-
գիգաթ վէ թէհարրիյաթը շէտիտէսի արա-
սընտա քէտիտի մէյտանա չըգարմամագ-
տէտիր:

Իսթիլալ ֆրգալարը փէք նիզամընտա օ-
լուպ, օրտուռնուն տախի հիջ պիր շէյէ իհ-
թիյաճաթը պուլունմամագտէ տիր, վէ սա-
յիրէ վէ սայիրէ:

Մարտիյէֆին տերունի Լէհիսթանտա
իճրա իթտիյէ զուլմ ու թէաուտիյաթ հագ-
գընտա տախի Լաբօփա վէ ալէլ խոսուոս
ֆրանսա ղաղէթալէրի օլ տէրէճէ տէհէթ-
լու շէյէր եազմագտա տըրլար, քի օգույա-
նա՝ տինեատէ ինսան նէսլինտէ պու տէ-
րէճէ վահշէ ատամ պուլունոհրմու տէյու
շիւպհէ իթտիր:

Լէհիլէր իլէ Ռուսլար պէյնինտէ տայիմա
վուգու պուլան մուհարէպէլէրին թափսիլա-
թընը՝ նէրէտէ վէ ալըն գաչընտա վուգու
պուլունոհրմու, զաչ քիշի վէ գաչ թօփ
էսիր ալըղլարընը տէրճ իտէճէք գատար
միւհիմ օլմարդընտան, օգույոնըրը պիր
շէյ անլամարդտան գաթիինազար, ղաղէթա-
մըզըն հուտուտի տախի օ օլտա ուֆագ վու-
գուաթլարը թափսիլի եազմոյա պիղէսիւսա-
տտէ իթմէզ:

Լաբօփա ղաղէթալէրի իշթէ պէյլէճէ Լէհ
իսթիլալընը պէօյիտիւպ՝ իլէրտէ թէսքին օլ-
մայաճաղընը պէյան իթտիքլէրիվազթ, պու-
նուն մուղայիրի Ռուսիա ղաղէթալէրի օնու
օգատար քիւհիլթմէքտէ տիրլէր, քի հէման
օն օնպէշ կիւնտէն անըն մահվ օլաճաղընա
քիմսէ շիւպհէ իթմէզ:

Լէհիլէրին հէր կիւն պօղկուն վէրտիքէ-
րինի, էսիր պրագաղլարընը, մէմալէքին պիր
չօգ թարաֆընտա իսթիլալ ու իսեանըն նս-
պէտիտ օլուպ՝ եալընըղ պիր գաչ մահալաէ,
օ տախի փէք գուվէթսիզ օլարագ տէվամ
իթտիյինի, վէ կիւնտէն կիւնէ ղայթլաիւպ
տիւրլիւ բէրուշանիյէթ տիւշար օլտուղունու,
վէ հէլը իսթիլալըն Ռուսիայէ գարշը գըյամ

իթտիքլէրինէ փիւշման օլտուղունու, հէման
հէր կիւն եազմագտա տըրլար:

Պու իքի պիրպիրինէ մուղայիր խապէրլէճ
րին արաւընտա պիր քիմսէ գանդընա ինան-
սըն տէյու տիւրլիւ միւշքիւլաթէ տիւշաք
օլուր իսէ տէ, շու փէք սահիհ տիր քի էլ-
եհօլմ Լէհիսթանտէ իսթիլալ վար տըր, քէ-
զա սահիհ տիր քի Լէհֆրգալարը էլեհօլմ
Ռուսիանըն ֆրգալը ասքէրիյէսինէ գարշը
գօյուպ չաթըշմագտէ տիր:

Նէֆսի Վարշալիա շէհրինտէ, իսթիլալ
ֆրգալարընտ թալիմաթ կէօնտէրիպ անլէ-
րին կէրէք սիլահա վէ կէրէք միւհիմաթ-
ճա իհթիյաճաթընը թէտարիք իսէն իտա-
րէյի խաֆիյէ տախի, ասըմըզըն անալիպա-
թընտան տըր:

Լաքին ղաղէթալարըն եազտըղլարընը
գանդիսինին սահիհ օլտուղունու հէր նէ գա-
տար վազթ պիղէ կէօսթէրէճէք իսէ տէ,
պիղճէ իշ պու իսթիլալ նէ Լաբօփա ղաղէ-
թալարընըն պէյիլթտիլիւ, վէ նէ տախի
Ռուսիալըլարըն քիւհիլթտիլիւ լգատար օ-
լուպ, պու իքի ուճուն օրթասընտա օլմալը
տըր:

ԶԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԷ

— Ղէրէրէյէ հալաֆիտէ աթի իւզ զիքը
աճայիպ հալաֆիտի օգուրուզ:

Մարսիլեա ճիվարընտա քիպին Գրա է-
հալիսինտէն գըրգ իւզ եաշընտա պիր ատէմ
1842 սէնէսի ույգույա եաթըպ՝ պիր սէնէյի
քեամիլէ, վէ 1848 սէնէսինտէ տախի օն սէ-
քիզ այ ույունուշ, վէ մէրգում՝ պէյլէք
խասթախանէսինէ գօնուլուպ, ալթըպա մա-
րիֆէթիյլէ պունուն քէյֆիյէթի թահգիգ
օլունարագ, պու իլլէթին մէսպուլթ իւլ էմ-
սալ իտիյի խապէր վէրմիշ, վէ մէրգում ույ-
գուսու կէլտիյի վազթ, քէնտիսինէ պիր կէվ-
շէքլէք, վէ լէվիլնէ (պէնգինէ) թէզնիր, վէ
կէօզ գափաթլարընա գըզըլըզ, վէ նապըա-
րընա վէ Նէֆսինէ թուրղունըզ թարիօլա-

բագ, հէման եւթմագտէ, վէ իւշ տէօրթ կիւն սօնկրա ուլանըպ, սէրսէմ սէրսէմ էթ-
բաֆընա պագընարագ, եինէ խէվապը ալուտ
օլուպ, իւշիւնճիւ տէֆաօլարագ Սայրսըն 18
ինճի կիւնիւ եինէ ուլգուլա եաթըպ հէնուզ
գալգամմըլ օլտուղիվուգուլաթը զարիպէտէն
օլարագ, Սարսիւնատէ պաօըլմագտէ օլան
Լուսէլիւն նամ զագէթատէ թէհքիլէ ու պէ-
յան գըլընմըլ տըր :

Թահէլէլիւն Բիւնալէ վէ Լահաթ հէպէլիւն
Ֆիյալիւ :

69 00 Թահալիլաթը միթագէ
57 18 Սուգատտէմ չըգարըլան Լահամ
58 20 Սուսիսարէն չըգարըլան Լահամ

ԻՅԼԱՆԵԹ

ԳԱՐՆԱՆ ԺԱՂԻԿՆԵՐ

ԿԱՄ

ԵՅԻՏԱՍՈՐԻԿՆ ԵՒ ՕՐԻՈՐԻԿՆ ԵՐԳԻ ՎԻՃԱԿԸ

Ե. ՀԱՄԱԼՕԳԻՆՅՈՒՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԻՄԱՍ (Ա)ԱԼԻ ԽԱՆ

ԺԵՐՄԱԿ

ԿԱՄ

ՊԱՐՈՆ Ս. ՓԱՓԱՋԵԱՆ ԵՒ ԻՐ

ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Ե. ՀԱՄԱԼՕԳԻՆՅՈՒՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԻՄԱՍ (Ա)ԱԼԻ ԽԱՆ

Պ. Ե. Հայկունի նամ զաթ պու խամ ի-
ւէ իբի բէսալէ թէլիլի իտիւպ, թապ իթ-
աիրմիլ տիր : Սաթըլըլ հէր քիթապը
տիւքքեանլարընտա :

Իվիլիբի 6 զուրուշա, վէ իբինճիսի 2
զուրուշա :

Պ. Ե. Հայկունիին թէլիլիքէրտէսի օ-
լան կէրէք պու վէ կէրէք Գաղաթի Բան-
վէ Գիւրէլիւն Լըրիտարաթոյ նամ սալիր իբի

բէսալէլիբի իւզէրինէ օլան թէլիլիքէրտէսի
մախսուսէմիլ իլէրուտէ պէյան գըլընմագ
տըր :

Իշ պու էօնիւմիւզտէքի Փաղար կիւնիւ
Լըրիտարաթալիան Բնկերութիւնուն իբինճի
Տարեդարձը զիյնէթի Խաւա քէօյտէ Գարա-
ղաճ նամ մահալտէ իճրա գըլընըպ, վէ եկ-
մը մեզպուրտէ ֆագիլէթիւ Խրիմեան Սկը-
տիւ վարդապետ հազըլթիլէրի Խասէթէն
Ս. Պատարագ թագտիս իտէճէլիստէն, մեզ-
քիւր Բնկերութիւնա աղա պուլունան վէ
եախօտ աղա պուլունմայան աղգասէրլէրտէն
իշպու զիյաֆէթտէ հազըր պուլունմայա ար-
զու իտէնլէրին, Խաթանպօլտա Փարմագ Գա-
փուտա քեւյին թիւթիւնճիւ տիւքքեանըն-
տան վէ եախօտ եկմը մեզպուրտէ Գարա-
ղաճտէ պիլէթ սաթան զաթտէն պիլէթ ալ-
մալէրի :

ԻՅԼԱՆԱԹ

Իշպու զագէթա հաֆթատա իբի տէֆա ուֆագ
զըթա իլէ, վէ պիր տէֆա պէյիւք գըթա իլէ
նէշը օլունուր :

Պիր ելլըղը	100	զուրուշ
Ալթը պլըղը	60	"
Իւշ պլըղը	30	"
Ուֆագ նուսիսի	1	"
Պէյիւք նուսիսի	2	"

Թաղար իլիւն, 50 սաաթըլ մեսաֆէտէ պու-
լունան էյալէթիլէր իլիւն սէնէվի 15 զուրուշ վէ 100
սաաթ մեսաֆէտէ պուլունանլար իլիւն 30 զուրուշ
փօլթա փարաթը ալընըր :

Իլանաթըն պէհէր սաթըրընտան պիր տէֆա ի-
լիւն 60 փարա, իբի տէֆա իլիւն 40 փարա ալը-
նաճագ տըր :

Իբի տէֆատան զիյաթէ գօնուլաճագ վէ պէյիւք
կըլանաթ իլիւն այըր փաղարըլ օլունուր :

ՄԷՄՈՒՐԻՅՆ

ԻՍԹԱՆԳՈՒՏԱՆ. Պէյիւք Ենի Խան իւնթ
գաթընտա. Կ. 2. Վերագայը Հալաթի օտաթը :
ԻՋՄԻՏ. Մ. Յակոբ Աղա Նապարէթեան :
ՊՐՈՒՍԱ. Թէոփիլ Աղա Գալիօնճեան :
ԻՏԻՐՆԷ. Թորոս Աղա Յօհաննէսեան :
ԻՐԱՊՁՈՒՆ. Խաչատուր Աղա Էլմասեան :
ԹԷՔՖԻՐ ՏԱՂ. Յարութիւն Աղա Ճամճեան :
ԳԱՅՄԵՐԻՑԷ. Յօհաննէս Աղա Պալըղճեան :
ՀԱԼԷՊ. Յովհաննէս Աղա Բիւրքճեանօֆ :
Սայըր էյալէթիլէր իլիւն տէ իլէրուտէ միւնլէր
թախսի գըլընմագ տըր :

ՍԱՀԻՊԻ ՄԱԹՊՈՒԱ ՎԷ ՂԱԶԻԹԱ

8. ՄԻՆԱՍԵԱՆ